

Tanker om prekenteeksten til søndag 26. april 2020 – 3. søndag i påsketiden

«Deg gode liv er Jeg»

Teksten

«¹¹ Jeg er den gode gjeteren. Den gode gjeteren gir livet sitt for sauene.
¹² Men den som er leiekar og ikke gjeter, og som selv ikke eier sauene, han forlater dem og flykter når han ser ulven komme, og ulven kaster seg over dem og sprer flokken. ¹³ For han er bare leiekar og har ingen omsorg for sauene. ¹⁴ Jeg er den gode gjeteren. Jeg kjenner mine, og mine kjenner meg, ¹⁵ slik som Far kjenner meg og jeg kjenner Far. Jeg gir livet mitt for sauene. ¹⁶ Jeg har også andre sauer, som ikke hører til denne flokken. Også dem må jeg lede. De skal høre min stemme, og det skal bli én flokk og én gjeter.
¹⁷ Far elsker meg fordi jeg gir livet mitt for siden å ta det tilbake. ¹⁸ Ingen tar mitt liv, jeg gir det frivillig. For jeg har makt til å gi det og makt til å ta det tilbake igjen. Dette er oppdraget jeg har fått av min Far.»»

Joh 10:11-18 (Alle bib.sitat er hentet fra Bibel.no)

Søndagsskoletekst eller et bidrag til filosofien?

Jeg tror at alle som har gått på søndagsskolen et år eller mer har møtt denne teksten. Og flere med meg til fort komme til å tenke på bilder av en blond Jesus med lam på fanget. Jeg har ingen innvendinger mot noen av delene. Det er en god tekst for barn å bli kjent med og en blond Jesus er ikke en historisk fremstilling, men mer forkynnelse at Jesus også er *vår* Jesus.

Men når jeg spør om teksten også er et bidrag til filosofien, så er det fordi Jesus kobler det gode liv (at han er den gode gjeter) til seg selv ved ordene *Jeg er*.

For det som på norsk er en helt ordinær setningsoppbygging, er i det bibelske univers noe som får Jødene til å ville steine Jesus for blasfemi eller Gudsbespottelse (v. 31).

Hvorfor?

Fordi dette er Guds presentasjon av seg selv til Israel: «Slik skal du svare israelittene: Jeg er har sendt meg til dere.»» 2. Mos 3:14.

Og både på hebraisk/aramaisk, som Jesus talte, og gresk, som Johannes skrev på, er det ingen tvil om at Jesus bruker Guds selvpresentasjon om seg selv; Jeg er sann væren. Og dypere filosofi kan ikke jeg tenke meg.

Sann væren.

Den jødiske filosofiske tradisjonen

Smak på denne setningen: I begynnelsen skapte Gud himmel og jord. (1. Mos. 1:1)
Setningen er så lettfattelig at søndagsskolen kan bruke den. Det er rett ut.
Men hva er begynnelsen? Hva vil det si at Gud *skapte*? I det enkle språket er det gjemt et tankeunivers som en aldri blir ferdig med. Det er dyp filosofi uten bruk av abstrakte begrep. Og i motsetning til mang en filosofi som ikke har noen annen anvendelse enn tankeprosessen i seg selv, har denne alltid en retning eller et mål. Her, at Gud skapte verden (blant annet solen og månen som mange andre tilba).

Nå kan en argumentere for at *Jeg er* er abstrakt. Og det kan det være (se Joh 8:24 og 58). Men her hvor uttrykket står koblet sammen med *den gode gjeter*, er det helt konkret og rett frem: Han er den som kjenner oss og som leder oss til alt vi trenger (ved ord og sakrament). Og det kan han, og gjør han, fordi *Han er*. 😊

Jeg kom til at i dag kan vi avslutte med denne lovprisningen fra Romerbrevet 11:

«Å, dyp av rikdom
og visdom og kunnskap hos Gud!
Hvor uransakelige hans dommer er,
hvor ufattelige hans veier!

³⁴ *Hvem kjente Herrens sinn,
og hvem var hans rådgiver?*

³⁵ *Hvem ga ham noe først
så han skulle få noe igjen?*

³⁶ For fra ham og ved ham og til ham er alle ting.
Ham være ære i all evighet!
Amen.»

Tor Olav Varhaug